

การบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ
อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี
The Administration of Buddhist Sunday Center of Wat Thasadet
Danmakhamtie District, Kanchanaburi Province

พระครูกาญจนปัญญาธร (บุญธรรม ปญฺญารโ) *

พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ **

สุทธญาณ โอบอ้อม ***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๑๕๖ คน เป็นการวิจัยแบบใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา กรรมการควบคุมสารนิพนธ์

* สารนิพนธ์ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

** รองศาสตราจารย์ ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

*** ว่าที่ ร้อยตรี หญิง ดร. กรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสาของวัดท่าเสา อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๗๖๒) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสาของวัดท่าเสา อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ด้านวิชาการ ด้านทั่วไป ด้านการอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก และด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านการอำนวยความสะดวกโดย มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๙๔ และด้านที่มีความพึงพอใจต่ำสุดคือ ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๘๗

๒. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสาของวัดท่าเสา อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบสมมติฐาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสาของวัดท่าเสา อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสาของวัดท่าเสา อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักเรียนขาดความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ครูใช้วิธีการสอนที่ทำให้เด็กเข้าใจยาก ป้ายบอกทางภายในศูนย์ไม่มีความชัดเจน ไม่มีเวลาไปส่งเด็กนักเรียน ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรให้นักเรียนนั่งสมาธิก่อนเข้าห้องเรียน เพื่อเพิ่มสติปัญญา ก่อนเข้าห้องเรียน ควรมีกฎระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติของครู ควรมีมาตรการดูแลความปลอดภัยให้เด็กนักเรียน ควรมีการให้บริการด้านอาหารให้มีความเพียงพอ แนวทางส่งเสริมการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสาของวัดท่าเสา อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ควรร่วมมือกับชุมชนในการสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการ ในการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ควรจัดทำข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรม และทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรวมถึงประชาชนทั่วไปได้รับทราบ ควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อการร่วมรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนที่ทางศูนย์พุทธศาสนาวัดท่าเสาสามารถทำได้

คำสำคัญ : การบริหาร, ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสา, การบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสา

ABSTRACT

The objectives of this article were : 1) to study the satisfaction of guardians and students to the Buddhist Sunday Center management of Wat Thasadet, Danmakhamtie district, Kanchanaburi province, 2) to study the comparison of the satisfaction of guardians and students to the Buddhist Sunday Center management of Wat Thasadet, Danmakhamtie district, Kanchanaburi province, 3) to study the problems and suggestions about the satisfaction of guardians and students to the Buddhist Sunday Center management of Wat Thasadet, Danmakhamtie district, Kanchanaburi province. The sampling group was 156 guardians and students of the Buddhist Sunday Center management of Wat Thasadet, Danmakhamtie district, Kanchanaburi province. The research is a mixed research methodology between quantitative and qualitative researches. The statistics are used for the data analysis through such as percentage, mean, standard deviation (S.D), t-test, F-test, One-way Analysis of Variance and Least Significant Difference : LSD, and the data analysis from interview was used by the content analysis technique.

The findings of this research as follows :

1. The guardians and students had the satisfaction of guardians and students to the Buddhist Sunday Center management of Wat Thasadet, Danmakhamtie district, Kanchanaburi province. It is at the good level for overall with an average at 3.762. When considered in each side, found that guardians and students had the satisfaction to the Buddhist Sunday Center management of WatThasadet, Danmakhamtie district, Kanchanaburi province for academy, general administration, facility were at good level and the personal was at the middle level. For the highest satisfaction side was the facility with with an average at 3.994 and the lowest satisfaction side was the personal with an average at 3.487.

2. The findings of comparison of the satisfaction of guardians and students to the Buddhist Sunday Center management of Wat Thasadet, Danmakhamtie district, Kanchanaburi province, classified by personal data and tested the hypothesis, found that the guardians and students were the questionnaire correspondents who had the difference of sex, age, education and career, had the

the satisfaction of guardians and students to the Buddhist Sunday Center management of Wat Thasadet, Danmakhamtie district, Kanchanaburi province differently with significance of statistics at 0.05. It accepted the hypothesis.

3. The problems and obstacles about the Buddhist Sunday school management of Wat Thasadet, Danmakhamtie district, Kanchanaburi province, and found that the students do not have the responsibility for assignment, teachers used the difficult teaching method, the label for Buddhist Sunday school unclearly, not time to send the children to Center. For the suggestions, should let the students sit for mediation before entering the classroom for increasing the mindfulness and wisdom, should have the rule and regulation about teachers' behavior, should have the method to look after for the safety of the students and should have enough food service for students. The guidelines to support to the Buddhist Sunday Center management of Wat Thasadet, Danmakhamtie district, Kanchanaburi province., found that should cooperate with the community for supporting the academic work to students about academy of Buddhist subject, should set up the news about activities and have the public relations to the guardians and students for listening the opinions and giving the cooperation to guardians and students in every matter as possible of Buddhist Sunday Center.

Keywords : Administration, Buddhist Sunday Center, Administration of Buddhist Sunday Center

๑. บทนำ

การมีแหล่งหรือสถาบันพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในรูปแบบศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ นับเป็นอุบายวิธีเชิงปฏิบัติการที่ดีอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบัน เพราะสามารถชักนำเด็กและเยาวชนเข้าสู่ร่มเงาพระพุทธศาสนาเพื่อการศึกษาอบรมบ่มนิสัย และสร้างจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาแต่แรกเริ่ม เป็นวิธีการในรูปแบบประเพณีไทยอย่างหนึ่งที่ได้รักษาพระพุทธศาสนาให้ดำรงมั่นคงอยู่ได้ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ในการนี้กรรมการศาสนาได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์กับคุณค่าทางสังคม เพราะว่าวัดเป็นทุนทางสังคมและเป็นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศที่สามารถหล่อหลอมบุคคลให้เกิดการพัฒนาให้เป็นคนดีมีคุณธรรม โดยเฉพาะศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีกระบวนการ

วิธีการ และการขับเคลื่อนศีลธรรม โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผ่านกระบวนการเรียนการสอนวิชาพระพุทธ ศาสนา การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในพื้นที่ทั่วประเทศ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์จึงเป็นการบริหารจัดการในลักษณะการบูรณาการงานในพื้นที่ การมีส่วนร่วม การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมโครงการที่ดำเนินการอยู่แล้วให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน โดยความเชื่อมโยงการบริหารจัดการระหว่างบ้าน ชุมชน วัด ศาสนสถาน และโรงเรียน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เป็นองค์กรเผยแผ่ทางพระพุทธศาสนาองค์กรหนึ่งที่พระสงฆ์จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งอบรมสั่งสอนเยาวชนให้มีความประพฤติดีงาม มีจิตสำนึกที่ดีมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นแหล่งให้ความรู้ความเข้าใจตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ให้สามารถนำหลักธรรมไปใช้เป็นแนวทางการประพฤติในชีวิตประจำวันได้^๑

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารและเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปสู่การพัฒนาของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี
๒. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

^๑กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑), หน้า ๗.

๔. ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษา การบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้ ๑) ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองนักเรียน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ๒) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ประกอบด้วย ๑) ด้านวิชาการ ๒) ด้านบุคลากร ๓) ด้านทั่วไป ๔) ด้านการอำนวยความสะดวก

๔. วิธีการดำเนินการวิจัย

๑ รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

๒ ประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์ศึกษาพุทธศาสนวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๒๖๔ คน^๒ ดำเนินการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W. Morgan)^๓ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๕๖ คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแบบเจาะจง

๓ เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๕๘

^๒ฝ่ายธุรการ ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนวันอาทิตย์วัดท่าเสด็จ, ข้อมูลนักเรียนประจำปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘, (กาญจนบุรี : ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนวันอาทิตย์วัดท่าเสด็จ, ๒๕๕๘), ม.ม.ป. (อึดสำเนา).

^๓Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W., Determinining Sample Size for Research Activities, Educational and Psychological Measurement, v. 30, 1970, pp. 607-610.

๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายคือผู้ปกครองนักเรียนศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๑๕๖ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และทำการบันทึกข้อมูล โดยการจดบันทึกและการบันทึกเทป

๕ วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามตามสาระสำคัญของแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ผู้วิจัยได้ข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดไว้ (Data Grouping) จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

๕. ผลการวิจัย

๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย โดยมีอายุระหว่าง ๓๖ – ๔๕ ปี อีกทั้งมีวุฒิการศึกษามากกว่าปริญญาตรี และมีอาชีพรับจ้าง

๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๖๒ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านวิชาการ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านบุคลากร ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ๒ ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง ๔ ข้อ

ด้านทั่วไป ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการอำนวยความสะดวก ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานความพึงพอใจในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ปกครองที่มี เพศ อายุ ภูมิการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔ แนวทางในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์

แนวทางในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. แนวทางในการส่งเสริม พบว่าหน้าที่ของศูนย์พุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้หลักธรรมเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

๒. แนวทางในการส่งเสริม พบว่า พระสงฆ์ควรวางตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน และต้องมีวิธีการสอนที่สามารถให้ข้อคิดแก่เด็กและเยาวชนได้

๓. แนวทางในการส่งเสริม พบว่า ควรมีการจัดบริการแก่นักเรียนและผู้ปกครองในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศูนย์กับผู้ปกครอง โดยควรจัดกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน และผู้นำชุมชน

๔. แนวทางในการส่งเสริม พบว่า ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวินาศติยของวัดท่าเสด็จ ควรมีการพัฒนาศูนย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน มีบรรยากาศที่สะอาด สว่าง สงบ อีกทั้งมีการเรียนการสอนที่เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของศูนย์เน้นที่ความประพฤติของเด็กและเยาวชน

๕ สรุปองค์ความรู้ในการวิจัย

ตารางที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๖. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวินาศติยของวัดท่าเสด็จ อำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใน ๔ ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. **ด้านวิชาการ** ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวินาศติย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวินาศติยของวัดท่าเสด็จ อำเภอตำบมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ศูนย์มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด และ

ศูนย์ให้ความร่วมมือกับชุมชนในการสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูโสภณธรรมวิจารณ์ (ทรงพล อัสกาโร)** ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปาลิโมกข์วิทยาภูมิ จังหวัดอ่างทอง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปาลิโมกข์วิทยาภูมิ เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนโดยจำแนกตามเพศ อายุและระดับชั้น เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนในการเผยแผ่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน^๔

๒. ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดอาทิตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดอาทิตยของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก ๒ ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง ๔ ข้อ โดยประเด็นที่มีความความคิดเห็นสูงสุดคือ ผู้บริหารและครูศึกษามีความคิดก้าวหน้าทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสุรเชษฐ์ สุรเชฏโฐ (หนูเอี่ยม)** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวัดอาทิตยในภาค ๑” ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยครูส่งรายงานผลการเรียนของนักเรียนได้ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด รองลงมาคือ ครูไม่ได้จัดทำแผนการสอน แนวทางในการพัฒนา คือ ศูนย์ฯ ควรสนับสนุนครูผู้สอนให้ได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับผู้บริหารควรที่จะมีการติดตามและประเมินผลหลักสูตร และควรมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม สำหรับในด้านการบริหารศูนย์ฯ ควรจะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้

^๔พระครูโสภณธรรมวิจารณ์ (ทรงพล อัสกาโร), “ความพึงพอใจของนักเรียนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปาลิโมกข์วิทยาภูมิ จังหวัดอ่างทอง”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การวัด และประเมินผล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน^๕

๓. ด้านทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า ทุกประเด็นมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยประเด็นที่มีความความพึงพอใจสูงสุดคือ ศูนย์จัดทำข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ โดยการประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๙๘ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาประยอม กลยาโณ (ล่อมไธ)** ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาใน ๖ ด้าน พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าเป็นผลลัพท์ที่ดีและน่าพอใจเป็นอย่างยิ่ง^๖

๔. ด้านการอำนวยความสะดวก ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีความพึงพอใจสูงสุดคือ อาคารมีความแข็งแรงปลอดภัย มีการปรับปรุงและซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๒๐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาจุฑพร ภาณวโร (คำพูน)** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในเขตจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในเขตจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมทั้ง ๖ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาคารสถานที่และด้านระยะเวลาอยู่ในระดับดี การ

^๕พระสุรเชษฐ์ สุรเชฐโร (หนูเอี่ยม), “การพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในภาค ๑”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓).

^๖พระมหาประยอม กลยาโณ (ล่อมไธ), “การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในเขตจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา และ ตำแหน่งในการบริหารงาน และ ประสิทธิภาพการทำงาน พบว่าในด้านสถานภาพ อายุและประสิทธิภาพการทำงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้^๗

๗. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี” มีข้อเสนอแนะที่มาจากผลการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ควรมีการปลูกฝังเยาวชนเกี่ยวกับหลักธรรมในการดำรงชีวิตในภาคปฏิบัติ

๒) ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนา

๓) ครูผู้สอนควรมีการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนการสอนโดยการนำเด็กและเยาวชนไปศึกษานอกสถานที่

๔) ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาการเรียนการสอนด้านสื่อต่างๆ ให้มีความทันสมัย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กนักเรียน

๕) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัญหาเชิงลึกด้วยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขปัญหาและเพื่อการพัฒนาการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

^๗พระมหาจุฑุพร ญาณวโร (คำพูน), “ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในเขตจังหวัดนนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. **คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๑**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑.

(๒) วิทยานิพนธ์/รายงานวิจัย :

พระครูโสภณธรรมวิจารณ์ (ทรงพล อัสกาโร). “ความพึงพอใจของนักเรียนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนปทุมภัทราวินิจฉัย จังหวัดอ่างทอง”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระสุรเชษฐ์ สุรเชษฐ์ (หนูเอี่ยม). “การพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในภาค ๑”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓.

พระมหาประยอม กลยาโณ (ลุ่มไธม์). “การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระมหาจตุพร ญาณวโร (คำพูน). “ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในเขตจังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

(๓) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ :

ฝ่ายธุรการ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดท่าเสาใต้. **ข้อมูลนักเรียนประจำปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘**. กาญจนบุรี : ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดท่าเสาใต้, ๒๕๕๘. (อัดสำเนา).

๒. ภาษาอังกฤษ :

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. **Determinining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement. v. 30, 1970.